

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3045/2018. (II. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 2.Bf.533/2016/9. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Szalai Zoltánné Marek Mária (a továbbiakban: indítványozó) a Debreceni Törvényszék 2.Bf.533/2016/9. sorszámú ítéletével szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék 2.Bf.533/2016/9. sorszámú ítélete, valamint ebben az ítéletben felülvizsgált Debreceni Járásbíróság 53.B.1200/2014/233. sorszámú ítélete sérti az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóságot, az Alaptörvény III. cikkében tilalmazott kínzást, illetve embertelen, vagy megalázó bánásmódot, az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben garantált személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogot, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt jogegyenlőség klauzuláját és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljárás követelményeit, illetve ez utóbbi cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jogot. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó bűnügyben az indítványozó elsőrendű terheltként szerepel. A büntetőeljárás során az első fokon eljáró Debreceni Járásbíróság 53.B.1200/2014/233. sorszámú ítéletében megállapított és a későbbi eljárás során irányadó tényállás rövid lényege szerint az indítványozó tapasztalt pályázatírónak és a Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. munkatársának adta ki magát, és társának segítségével az őt megbízó személyeknek sikeres pályázatok elkészítésére tett ígéretet. Az indítványozó pályázati ügyintézés fejében több tucat megbízótól különböző értékben vett át pénzüsszegeket. Az indítványozónak ugyanakkor a pályázatok elkészítése és benyújtása nem állt szándékában, az őt megbízó sértetteket hamis ígéretekkel ejtette tévedésbe és rendszeres haszonszerzésre törekedve okozott kárt nekik. A Debreceni Járásbíróság ilyen tényállás alapján az indítványozót bűnösnek mondta ki a korábban hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző és ugyanezen szakasz (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében és más bűncselekményekben (erről lásd: Debreceni Járásbíróság 53.B.1200/2014/233. sorszámú ítéletének 4–22., illetve 40. oldalait).
- [4] A védelmi fellebbezés alapján másodfokon a Debreceni Törvényszék járt el. Az indítványozó többek között eljárási szabálysértésekre hivatkozva azért kifogásolta az elsőfokú bíróság döntését, mert a nyomozás során nehézkesen tudott konzultálni az érdekében kirendelt védővel, illetve később, a bíróság előtti eljárás során nem idézték a meghatalmazott védőjét, hanem ehelyett új védőt rendeltek ki érdekében. Az indítványozó álláspontja szerint ezért sérült a védelemhez fűződő joga. Az indítványozó emellett eljárási szabálysértésként kifogásolta, hogy több, ellene folyamatban lévő büntetőeljárás egyesítése elmaradt. A Debreceni Törvényszék a hivatkozott határozatában a járásbíróság ítéletét a megállapított tényállás jogi minősítése, a kiszabott büntetés, valamint a polgári jogi igény elbírálása tekintetében megváltoztatta, egyebekben azonban az ítéletet helyben hagyta. Ítéleti indokolásában a törvényszék részletesen számot adott az indítványozó eljárási kifogásairól, és ennek során megállapította, hogy a nyomozás során az indítványozó érdekében kirendelt védő járt el, majd pedig a büntetőbíróság eljárása során az indítványozó egyidejűleg több védőt is meghatalmazott. A bírósági eljárás egy későbbi szakaszában ugyanakkor a vezető védő bejelentette, hogy meghatalmazása megszűnt. Az első-

fokú bíróság azonban ahelyett, hogy a másik meghatalmazott védőt idézte volna, az indítványozó érdekében védő kirendeléséről döntött, és csak a kirendelt védőt idézte a tárgyalásra. A törvényszék ugyanakkor megállapította, hogy ezt az eljárási szabályértést a járásbíróság orvosolta, mert az ülnökök személyének változására tekintettel is, az elsőfokú bíróság a tárgyalást az eljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően előlről kezdte. Az előlről kezdett eljárás során az indítványozó meghatalmazott védője idézés ellenére nem jelent meg, így a járásbíróság a védelem jelenlétének kötelező törvényi előírása miatt védő kirendeléséről gondoskodott. A törvényszék az így feltárt előzmények alapján azt állapította meg, hogy a járásbíróság abszolút eljárási szabálysértés nélkül folytatta le a büntetőeljárást. Az indítványozónak a bűnügyek egyesítése körében előterjesztett kifogása alapján pedig a törvényszék arra mutatott rá, hogy az eljárási törvény rendelkezései értelmében az egyesítés nem kötelező, hanem arról az eljárást folytató bíróság mérleges alapján dönt (erről lásd: Debreceeni Törvényszék 2.Bf.533/2016/9. sorszámú ítéletének 4–7., illetve 12. oldalait).

- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Indítványában az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóságot azért hívja fel, mert álláspontja szerint a bűnügyben eljáró bíróságok általánosságban nem tartották meg az irányadó törvényi rendelkezéseket, míg az Alaptörvény III. cikkében tilalmazott kínzás, illetve embertelen és megalázó bánásmódra, valamint az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben garantált személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogra azért hivatkozik, mert a bűnügyben eljáró hatóságok nem egyesítették az ellene folyamatban lévő büntetőeljárásokat. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt jogegyenlőség klauzulájára és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára szintén azért hivatkozik, mert az eljáró bíróságok nem tartották meg a törvényi szabályokat, különbséget tettek sértetti és terhelti jogok között, illetve más ügyben tett feljelentését késedelmesen bírálták el. Végül az indítványozói érvelés szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljárás követelménye, valamint ez utóbbi cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jog elsősorban azért sérült, mert védőivel nehézkesen vehette fel a kapcsolatot, illetve később, a bíróság a meghatalmazott védőjét nem idézte a tárgyalásra. Emellett ezen alapvető jogokkal összefüggésben fejt ki az indítványozó, hogy a bűnügyben eljáró bíróságok a kialakult betegségeit nem kellő súllyal vették figyelembe az enyhítő körülmények között, illetve ezen kívül hivatkozik a bizonyítási eljárás és az ennek eredményeként megállapított tényállás megalapozatlanságára is. Az indítványozó e körben adja elő azt is, hogy a támadott bírósági ítéletek nem illeszkednek az irányadó bírósági gyakorlatba, vagyis sértik a jogegységet.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének előírása szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjai szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II. cikke, az Alaptörvény III. cikke, az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdései, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó követelménynek. Az indítványozó ugyanis egyáltalán nem ad elő olyan releváns alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, hogy milyen kapcsolatban áll a támadott bírói döntés azon felhívott alaptörvényi szabályokkal, amelyek elismerik az emberi méltósághoz és a személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogot, tilalmazzák a kínzást, az embertelen, illetve a megalázó bánásmódot, valamint előírják a jogegyenlőség klauzuláját és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Az indítvány ehelyett ezen alaptörvényi szabályokkal összefüggésben, általánosságban utal az eljárás törvényességére. Ebből következően az indítvány ezekben a részeiben nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhet, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályokat, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban foglalt követelményeknek {elsőként lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30]; legutóbb megerősítette: 3266/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [8] 3.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi

jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3316/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez fűződő jog sérelmére egyfelől azért hivatkozik, mert a védőjével való kapcsolatfelvétele nehézkes volt, illetve a bíróság a meghatalmazott védőjét elmulasztotta idézni a tárgyalásra, és ehelyett számára védőt rendelt ki. Az indítványozó ugyanakkor e sérelmére a büntetőbíróság előtt folyó eljárás során korábban, már a járásbíróság ítéletével szemben benyújtott fellebbezésében is hivatkozott. Az indítványozó e kifogását pedig a másodfokon eljáró törvényszék részletesen vizsgálta és ítéletének indokai között számot is adott arról, hogy a járásbíróság a meghatalmazott védő idézése helyett valóban védőt rendelt ki, azonban ezt az eljárási szabálysértést később azzal orvosolta, hogy a tárgyalást előlről kezdte (erről lásd: Debreceni Törvényszék 2.Bf.533/2016/9. sorszámú ítéletének 5–7. oldalakat). Az ügyben ítélező bíróság részletesen kifejtett álláspontjára is figyelemmel, az Alkotmánybíróság megítélése szerint a felhívott alapjogi kifogás nem vet fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely a támadott bírói döntést érdemben befolyásolhatta és emellett olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem értékelhető, amely érdemi alkotmánybírósági eljárásra adhatna okot {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3310/2017. (XI. 24.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [11] Másfelől az indítványozó a tisztességes eljárás követelményrendszerének sérelmére az eljáró bíróságok jogértelmezésével, illetve ténymegállapításaival összefüggésben hivatkozik, amikor a tényállás megalapozottságának és ezzel összefüggésben a bizonyítékok értékelésének, valamint a büntetés kiszabása során irányadó szempontok mérlegelésének helytállóságát vonja kétségbe, valamint vitatja, hogy a kifogásolt ítéletek összhangban állnak a bírói gyakorlattal. Az Alkotmánybíróság előbbieken is felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság ténymegállapítási és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelt jogot nem sért {legutóbbról lásd: 3316/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében ugyanakkor ilyen pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett az Alkotmánybíróság megítélése szerint a panasz a bírói döntések ismételt felülbírálatára irányul, amikor a tényállás megalapozottságával, a büntetés kiszabása során mérlegre tett szempontokkal, valamint a szóban forgó ítéletek bírói gyakorlattal való összhangjával kapcsolatban általános jelleggel fogalmaz meg aggályokat. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményeinek sérelmeként előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság emellett az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket nem értékelte olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem, amely érdemi alkotmánybírósági eljárásra okot adhatna {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3316/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]}.

- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. február 6.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1028/2017.

